

VRAAG EN ANTWOORD

(De beantwoording van de in deze rubriek gestelde vragen berust op gegevens, ons verstrekt door daartoe geraadpleegde deskundigen)

Geen diagnostische curettage bij cervixcarcinoom

Vraag 12. Sommige gynaecologen verrichten bij het macroscopisch evidente cervixcarcinoom ter afronding van de diagnostiek nog een curettage van de uterus (corpus uteri). Wat is uw mening over deze curettage?

Antwoord. Indien de diagnose carcinoma cervicis uteri op grond van histologisch onderzoek na een eenvoudige proefexcisie gesteld is, zal in de kliniek bepaald moeten worden welke gedragslijn voor de behandeling gevolgd moet worden.

Een onderdeel van het voortgezette klinische onderzoek is een onderzoek in narcose. Dit onderzoek dient te geschieden door degene die de behandeling zal uitvoeren i.c. de op dit gebied gespecialiseerde gynaecoloog of radiotherapeut. Bij het onderzoek in narcose zal, mede i.v.m. de eventuele radiotherapeutische behandeling, de diepte van het cavum uteri met de sonde bepaald worden. Tegen curettage van het corpus uteri zijn bezwaren aan te voeren omdat hierbij de cervix uteri moet worden opgerekt waardoor eventueel uitzaaing van maligne cellen kan plaatsvinden. Bij een endocervicaal groeiend carcinoom zal men bij het onderzoek in narcose met de sonde of met een kleine scherpe curette kunnen nagaan hoever het carcinoom zich in de cervix uitstrekt.

De grote zeldzaamheid van de combinatie van endometriumcarcinoom en cervixcarcinoom, een combinatie die voor de verdere chirurgische of radiotherapeutische behandeling overigens van weinig belang is, maakt het mogelijke risico van een volledige curettage niet aanvaardbaar.

Schadelijkheid van hexachlorofoen bij uitwendig gebruik

Vraag 13. In het tijdschrift lees ik op bl. 1467 (Vraag 49, 1972) het antwoord op een vraag of talkpoeder al of niet gevaarlijk is voor baby's, dat talk als babypoeder wordt afgeraden wegens gevaar voor ongelukken door massieve inhalatie en de kans op het ontstaan van granulomen van conjunctiva en navel. Verder worden dan MACCOLLUM e.a. (*Brit. med. J.* 1971) geciteerd, die in plaats van talk zetmeelpoeder met hexachlorofoen adviseren te gebruiken als babypoeder.

Mijn vraag is nu of u hexachlorofoen bij uitwendig gebruik ongevaarlijk acht. In dit verband zou ik willen wijzen op in de pers verschenen berichten over intoxicatieverschijnselen bij kinderen in Frankrijk als gevolg van het uitwendig gebruik van hexachlorofoen.

Wanneer deze stof bij uitwendig gebruik voor baby's als niet ongevaarlijk dient te worden beschouwd, hoe staat u dan tegenover het vrij frequent handen wassen met hexachlorofoenzeep door volwassenen?

Ik zou in dit verband nog willen wijzen op het in september jl. genomen besluit van de Food and Drug Administration in de Verenigde Staten waarin wordt bepaald dat voortaan

alle middelen die meer dan $\frac{3}{4}\%$ hexachlorofoen bevatten, uitsluitend op recept verkrijgbaar zijn.

Literatuur: Vraag 49 (1972) Risico van talkgebruik. *Ned. T. Geneesk.* 116, 1467.

Antwoord. Uitwendig gebruik van hexachlorofoen in lage concentraties moet als ongevaarlijk worden beschouwd. De intoxicatie die onlangs in Frankrijk werd waargenomen had betrekking op een poeder waarin om al dan niet accidentele redenen een hoge concentratie hexachlorofoen aanwezig was. Voor het overige kan verwezen worden naar het commentaar van Prof. DEKKING (1972).

Inmiddels heeft Minister STUYT aan de Gezondheidsraad advies gevraagd over eventueel ten aanzien van hexachlorofoen te nemen maatregelen.

Literatuur: DEKKING, F. (1972) *Ned. T. Geneesk.* 116, 1701.

INGEZONDEN

De behandeling van voetwratten en clavi

Naar aanleiding van de beantwoording van de vraag over de behandeling van voetwratten en clavi (1973) wil ik enkele opmerkingen maken:

Clavi behoren m.i. niet met röntgenstralen behandeld te worden. De meeste zg. clavi van de voetzool blijken echter geen clavi te zijn maar verrucae plantaris pedis, en die behandel ik nog graag met röntgencontactbestraling. De voordelen hiervan zijn: (1) pijnloos; (2) ruim 80% genezingen binnen drie maanden (hoeveel procent t.g.v. suggestie of spontane genezing hieronder valt, kan ik niet zeggen); (3) geen littekens of late röntgenbeschadigingen. Röntgenbeschadigingen ziet men uitsluitend bij te hoge dosering en te harde stralen of bij herhaalde bestralingen.

Ik sluit mij daarom niet aan bij het adagium „never treat benign lesions with malignant rays”, maar zou liever zeggen: „behandel goedaardige aandoeningen niet met te hoge dosis stralen of medicamenten”. Dat röntgenstralen vroeger in de dermatologie misbruikt zijn, is mogelijk, maar dat wist ik niet, dat medicamenten in de geneeskunde misbruikt worden, weet ik wel.

Literatuur: Vraag 1 (1973) *Ned. T. Geneesk.* 117, 28.

Bergen (N.H.), januari 1973

TH. J. DAMSTÉ

In de laatste zin van antwoord 1 (1973) wordt gezegd dat behandeling met röntgenstralen bij clavi en wrat, speciaal voor die aan de voetzool, slechts in aanmerking komt als met caustica of het mes steeds weer een hinderlijk recidief optreedt. Gezien de enorme hinder van deze afwijkingen, resp. hun recidieven en de gevaren bij onjuiste behandeling merk ik het volgende op:

1. Behandeling van een clavius met caustica veroorzaakt een diepe brandwond met storend litteken op een plaats waar altijd recidief optreedt als de oorzaak aan bot en (of) schoen niet wordt verholpen en dit zal alleen maar in erger mate